

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

בפני כב' הנשיא רון שפירא

מוחמד פריג, ת"ז 327657979 (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד רוואן אלעמורי זבידי

העותר

נגד

1. שרות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל

המשיבים

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר שהגיש העותר, כאשר לטענתו על המשיב לאפשר לו להשתחרר לחופשה מיוחדת בעקבות מצב החירום השורר במדינה ובהתאם לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף – 2020 (להלן: "תקנות שעת החירום"). לטענת העותר הוא עומד בקריטריונים שנקבעו בתקנות שעת החירום הנ"ל ולכן על המשיב לשחררו לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת החירום.

העותר מרצה מאסר בפועל של 11 חודשים מיום 30.07.19 בגין עבירה של רכישת/החזקת נשק שלא כדין. מועד תום ריצוי מאסר מלא צפוי 29.06.20. מועד תום ריצוי מאסר מנהלי 06.04.20.

לטענתו של העותר, הינו עומד בקריטריונים שנקבעו בתקנות שעת החירום והחלטת המשיב הינה לוקה בחוסר סבירות. נטען כי מועד שחרורו המנהלי של העותר עבר ואף שותפו לעבירות שוחרר לאחרונה בהסכמת המשיב. נטען כי תקנות שעת החירום כלל אינן קובעת כתנאי אישור של גורם זה או אחר או המלצה של משטרת ישראל. לכן נטען כי למרות התנגדות משטרת ישראל יש להורות על שחרורו של העותר לחופשה מיוחדת.

המשיב טוען כי מתן חופשה, בכלל זה גם חופשה מיוחדת, נחשב כטובת הנאה הניתנת למי שלא נשקפת ממנו מסוכנות. באשר לתקנות שעת החירום, אשר במסגרתן תוקן סעיף 36 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב – 1971 (להלן: "הפקודה") טוען המשיב כי בהתאם לכך תוקן נוהל השר וכן תוקנה פקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים ונוסף לה פרק העוסק בחופשה מיוחדת לאסיר בתקופת נגיף הקורונה החדש (פרק י"ד לפקודת הנציבות). התיקון לפקודת הנציבות קובע כי רשאי יהיה הנציב או קצין בדרגת גונדר שהוסמך לכך על ידו, לאשר הוצאת אסיר לחופשה מיוחדת לפרק זמן של עד 30 ימים. כן נקבע כי לצורך קבלת החלטה תובא בפני הגורם המוסמך חוו"ד מודיעין שב"ס בצירוף עמדת אח"מ/קמב"ס וככל שעמדת אח"מ/קמב"ס תהיה לאשר את הבקשה יכללו תנאי החופשה מעצר בית

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

וכן כל תנאי אחר שייקבע על ידי אח"מ/מקמב"ס. כמו כן, נקבע כי החלטת הגורם המוסמך תתקבל לאחר שיישקלו כל השיקולים הרלוונטיים, לרבות עמדת משטרת ישראל לגבי הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. על כן, טוען המשיב כי מדובר בסמכות שבשיקול דעת הגורם המוסמך במסגרתה קיימים שיקולים שעליו לשקול ואין מדובר בחובה של הגורם המוסמך. יש לשקול את עניינו הפרטני של כל אסיר ואין מדובר בהחלטה גורפת.

בעניינו של העותר טוען המשיב כי הגורם המוסמך דן בעניינו בתאריך 26/04/20 והחליט לדחות את בקשתו לחופשה מיוחדת בשל התנגדות גורמי המודיעין ומשטרת ישראל. נטען כי מעמדת גורמי המודיעין בשב"ס עולה כי העותר משתייך לארגון פשיעה של משפחת חרירי ואף מקורב לבכירי ארגון זה. קיים אודותיו חמ"ן שלילי ועדכני בדבר כוונות לפגיעה הדדית מול ארגוני פשיעה. לכן סבורים גורמי המודיעין כי נשקף סיכון לשלום וביטחון הציבור כתוצאה מאישור החופשה. משטרת ישראל מתנגדת לבקשת העותר בין היתר בשל העובדה כי במהלך מאסרו נפתח נגדו תיק פלילי מיום 05.02.20 בגין חשדות לביצוע עבירות אמל"ח ובנוסף, על בסיס המידע המודיעיני של שב"ס המעלה חשש לשלום הציבור ובטחונו. על כן, נטען כי העותר אינו עונה על הקריטריונים שנקבעו וכי נשקף סיכון לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. נטען כי אין מדובר בזכות בסיסית כפי שנטען אלא בסמכות במסגרתה רשאי הגורם המוסמך לתת חופשה מיוחדת. בנסיבות העניין מדובר בהחלטה סבירה של הגורם המוסמך ואין מקום להתערב בה. באשר לטענות העותר בדבר שותפו לעבירה טוען המשיב כי שותפו של העותר לכתב האישום היה תושב האזור שעניינו הסתיים ביום 01.08.19 ולכן מדובר בטענה שנטענה בחוסר ניקיון כפיים.

דיון והכרעה:

כאמור, תקנות שעת החירום שבנדון הביאו לתיקון סעיף 36 לפקודה ולהוספת סעיף (א1) כדלקמן:

- (א1) הנציב, או סוהר בכיר בדרגת גונדר שהוא הסמך לעניין זה, רשאי, באישור השר, ובתנאים שייראו לשר בהתאם לסמכותו לפי סעיף קטן (א), לתת לאסיר, בשל התפשטות נגיף הקורונה החדש, חופשה מיוחדת שלא תעלה על שלוש ימים; תקופת מאסרו של האסיר לא תוארך בשל חופשה מיוחדת זו;
- (2) על אף האמור בסעיף 68ג(א), אסיר שהוצא לחופשה מיוחדת לפי פסקה (1) ישוחרר לפי הסעיף האמור בתום ימי החופשה המיוחדת, אף אם לא עלתה תפוסת האסירים על תקן הכליאה ביום הקובע כהגדרתו בסעיף האמור;
- (3) סעיף קטן זה יחול על אסיר שהתקיימו לגביו כל אלה:
- (א) הוא אזרח ישראל או תושב ישראל, השפוט לתקופת מאסר שאינה עולה על 4 שנים ויתרת מאסרו עד למועד שחרורו המינהלי לפי סעיף 68ג(א) אינה עולה על שלוש ימים מיום היציאה לחופשה;
- (ב) הוא לא הורשע ב"עבירת מין או אלימות חמורה" כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, או בעבירות כמפורט בפרט 1 או 2 בתוספת לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001;
- (ג) הוא לא הוגדר כאסיר ביטחוני או כפעיל טרור לפי כל דין.

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

ניתן לראות מנוסח התיקון, כפי שטען המשיב, כי הנציב או סוהר בכיר שהוא הסמך לעניין זה רשאי לתת לאסיר, בשל התפשטות נגיף הקורונה החדש, חופשה מיוחדת שלא תעלה על שלושים ימים, זאת בהתקיים הקריטריונים המצוינים בסעיף, ובתום ימי החופשה ישוחרר האסיר שיצא לחופשה מיוחדת. עם זאת יש להדגיש – תקנות אלו אינן מבטלות ואינן מפקיעות את חובת שב"ס לבחון ולשקול בנוסף את כל יתר הנתונים הנדרשים במסגרת חובתו כארגון בטחון להגן על שלום הציבור. מעת שאסיר נמצא כעומד בתנאי התקנות הנ"ל חובה על שב"ס לבחון גם את יתר הנתונים שבבסיס כל החלטה על הוצאת עותר לחופשה או לשחרור מוקדם.

בעקבות התיקון הנ"ל תוקנה גם פקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים שמספרה 04.40.00 ונוסף לה פרק י"ד העוסק בחופשה מיוחדת לאסיר בתקופת נגיף הקורונה החדש, במסגרתו נקבע כי לצורך קבלת החלטה בעניין חופשה מיוחדת כזו תובא בפני הגורם המוסמך חוו"ד מודיעין שב"ס בצירוף עמדת אח"מ/קמב"ס וככל שעמדת אח"מ/קמב"ס תהיה לאשר את הבקשה יכללו תנאי החופשה מעצר בית וכן כל תנאי אחר שייקבע על ידי אח"מ/קמב"ס. כמו כן, נקבע כי החלטת הגורם המוסמך תתקבל לאחר שיישקלו כל השיקולים הרלוונטיים, לרבות עמדת משטרת ישראל לגבי הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. על כן, יש לקבל טענת המשיב כי מדובר בסמכות שבשיקול דעת הגורם המוסמך במסגרתה קיימים שיקולים שעליו לשקול ואין מדובר בחובה של הגורם המוסמך. יש לשקול את עניינו הפרטני של כל אסיר, את חוות הדעת בעניינו ואת הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה ואין מדובר בהחלטה גורפת.

יצוין כי אין מקום לקבל טענת ב"כ העותר לפיה כאשר חלף מועד השחרור המנהלי מדובר בחובה לשחרר. כאמור, תקנות שעת החירום והתיקון לפקודה מאפשרים לגורם המוסמך להוציא את האסיר לחופשה מיוחדת שלאחריה ישתחרר ואין מקום לקבוע כטענת ב"כ העותר כי כאשר מדובר באסיר שחלף מועד השחרור המנהלי שלו יש לשחרר שחרור גורף. כאמור, מדובר בסמכות שבשיקול דעת ויש לשקול עניינו הפרטני של כל אסיר, גם כאשר חלף המועד לשחרור מנהלי. כפי שהובהר לעיל, התיקון בסעיף 36 לפקודה ביקש להעניק סמכות רשות לנציב או למי שהוסמך לכך ובתנאים שיראו לו להעניק לאסיר את החופשה המיוחדת. גם על פי הפסיקה בעת אישור חופשה יש מקום לשקול שיקולים של שלום הציבור ועמדת משטרת ישראל הינה רלוונטית לבחינת הסכנה הנשקפת. גם באשר לבחינת שחרור מנהלי רלוונטית עמדת משטרת ישראל ומדובר בטובת הנאה המסורה לשיקול דעת הגורם המוסמך ולא בזכות קנויה.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שהוגשו לעיוני, הכוללים גם חומר סודי, הגעתי למסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת המשיב לעניין סירוב להוציא את העותר לחופשה מיוחדת או לשחררו בהתאם לתקנות שעת החירום, שכן מדובר בהחלטה סבירה בנסיבות העניין.

כידוע, בהתאם לפקודת הנציבות הרלוונטית ולפסיקה נקבע כי חופשה אינה זכות מוקנית, אלא טובת הנאה הנתונה לשיקול דעתו של המשיב [רע"ב 3851/14 אבו עינם נ' שב"ס (30.05.2014)]. בהתאם לפקודת הנציבות הרלוונטית, בעת שקילת בקשה לאישור חופשה על המשיב להביא בחשבון גם את

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר

מידת הסכנה הנשקפת לציבור במהלך החופשה. על כן, יש לקבל את עמדת הגורמים הרלוונטיים
בטרם מתן החלטה. כאמור, גם בעת שקילת הוצאת האסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת
החירום שבנדון, יש לשקול שיקולים רלוונטיים כגון חו"ד הגורמים המתאימים, התנהלות תקינה
ומידת הסכנה הנשקפת לציבור במהלך החופשה.

"כלל הוא כי מתן חופשה לאסיר המרצה עונש מאסר הינו ענין המצוי בשיקול דעתה של
הרשות המוסמכת, ובית משפט זה לא יתערב בשיקול דעתה אלא אם נפל בו פגם המצדיק
התערבות שיפוטית (רע"ב 6545/97 מדינת ישראל נ' מחאג'נה; רע"ב 3019/98 מדינת
ישראל נ' ארזי, פד"י נב(2) 743, 746). בתחום זה נדרש איזון בין עניינו של האסיר ביציאה
לחופשה מהכלא לבין צרכי ההגנה על שלום הציבור ובטחונו. במסגרת איזון זה, ניתנת
עדיפות לאינטרס ההגנה על שלום הציבור על פני עניינו של האסיר ביציאה לחופשה (רע"ב
1318/98 פלוני נ' שירות בתי הסוהר, תק' על' 98(2) 177, 178)".
רע"ב 4581/04 שרקה נ' שב"ס (02.09.2004).

כללים אלו יפים גם כאשר מדובר בשקילת הוצאת אסיר לחופשה מיוחדת או שחרורו בהתאם לתקנות
שעת החירום והתיקון לפקודה ולפקודת הנציבות כמפורט לעיל.

יצוין כי גם אם נתייחס לשאלת הוצאתו או אי הוצאתו של אסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות
שעת החירום דרך משקפי הוראות חוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א – 2001 (להלן: "החוק")
והפסיקה הענפה, שכן ניתן לראות בהוצאת אסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת החירום,
כאשר במהלך החופשה המיוחדת הוא שוהה בתנאי מעצר בית ובסיומה הוא משתחרר ממאסרו,
כשחרור על תנאי ממאסר, הרי שמדובר בהליך מנהלי במסגרתו התערבותו של בית משפט בהחלטת
הגורם המנהלי מוגבלת למקרים בהם נפל פגם מהותי בהליך קבלת ההחלטה המנהלית, או מקרים
בהם ההחלטה המנהלית אינה מבוססת על תשתית עובדתית ראויה או שההחלטה היא בלתי סבירה
בצורה קיצונית. שיקול הדעת שניתן לגורם המקצועי הבוחן את הנושא הוא רחב ובית המשפט,
המעביר ביקורת שיפוטית על ההחלטה המנהלית של הגורם המקצועי, ייטה שלא להחליף את שיקול
דעתו של הגורם המנהלי המקצועי בשיקול דעתו, והתערבותו תצטמצם אך למקרים בהם ניכרים
בהחלטותיו של הגורם המנהלי המקצועי פגמים משפטיים, בהתאם לעילות המוכרות מהמשפט
המנהלי, דוגמת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות.

בעניינו של העותר הגורם המקצועי המוסמך דן בעניינו ודחה בקשתו לחופשה מיוחדת או לשחרור
לאור תקנות שעת החירום, מאחר שמעמדת גורמי המודיעין בשב"ס עולה כי העותר משתייך לארגון
פשעה של משפחת חרירי ואף מקורב לבכירי ארגון זה. קיים אודותיו חמ"ן שלילי ועדכני בדבר כוונות
לפגיעה הדדית מול ארגוני פשיעה, לרבות מעורבות בפעילות חברי הארגון בתחומי הכלא. לכן סבורים
גורמי המודיעין כי נשקף סיכון לשלום וביטחון הציבור כתוצאה מאישור החופשה או שחרורו.
משטרת ישראל מתנגדת לבקשת העותר בין היתר בשל העובדה כי במהלך מאסרו נפתח נגדו תיק
פלילי מיום 05.02.20 בגין חשדות לביצוע עבירות אמל"ח ובנוסף, על בסיס המידע המודיעיני של שב"ס

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

המעלה חשש לשלום הציבור ובטחונו. אכן מבחינת החומר שהוגש לבית המשפט עולה כי יש ממש
בטענות המשיב לגבי החומר המודיעיני המצביע על מסוכנות ויש בסיס לעמדת משטרת ישראל.
בנסיבות אלו סבורני כי לא נפל פגם בהחלטה שלא לשחררו. אינני סבור גם כי מדובר בחוסר שוויון
בינו ובין שותפו לביצוע העבירות וזאת מן הנימוקים שפורטו על ידי המשיב.

כאמור לעיל, אין די בכך שהעותר עונה על הקריטריונים שנקבעו בתקנות שעת החירום או בתיקון
לפקודה, שכן אין מדובר בזכות אלא בעניין שבשיקול דעת הגורם המוסמך ובנסיבות העניין ולאור
המידע שהוצג המעיד על קיומה של מסוכנות לציבור, הקביעה כי אין מקום לאשר יציאה לחופשה
מיוחדת או לשחררו הינה החלטה סבירה של הגורם המוסמך שלא נפל בה פגם המצדיק התערבות.
המשיב אחראי הן לביטחון האסיר והן לביטחון הציבור במהלך שקילת בקשת האסיר ונראה כי
המשיב שקל את השיקולים הרלוונטיים והחלטתו מבוססת בראיות מנהליות, התקבלה מטעמים
ענייניים וסבירה. כאמור, גם במקרה של שחרור מנהלי עמדת משטרת ישראל ומסוכנות העותר הינה
רלוונטית ויש לדחות טענת ב"כ העותר לעניין זה. לא מצאתי עילה להתערב בהחלטה.

על כן, העתירה נדחית.

בשולי האמור, ואין מדובר בעניין שולי, אני מצא לנכון להתייחס להתנהלות ב"כ העותר בכל הנוגע
לסדרי הדיון בעתירה:

ביום 3.5.20, בשים לב למצב החירום ומגבלות דרכי קיום הדיון בעניינם של אסירים, התבקשו ב"כ
העותר להבהיר האם הם מבקשים כי בית המשפט ייתן החלטתו על בסיס כתבי הטענות והמסמכים
המצורפים או שהם מבקשים להמתין עד שניתן יהיה לקיים דיון במעמד האסיר. החלטה דומה ניתנה
גם ביום 13.5.20. ביום 19.5.20 ולאחר שב"כ העותר ביקשה לקיים דיון במעמד העותר ניתנה החלטה
על קביעת דיון ליום 24.5.20 כאשר הובהר כי העותר יקח חלק בדיון באמצעות מערכת היוועדות
חזותית. ביום 20.5.20 הגישה ב"כ העותר בקשה לדחיית מועד הדיון עקב חג הרמדאן וחזרה על
בקשתה ביום 24.5.20. הדיון נדחה ליום 31.5.20. ביום 31.5.20 התייצבה לדיון ב"כ שב"ס ובוצעו
הפעולות כדי לאפשר את קיום הדיון באופן שבו האסיר יקח חלק בדיון בהיוועדות חזותית. לאחר
שב"כ העותר לא התייצבה נוצר עמה קשר והיא הודיעה, באמצעות ב"כ שב"ס, כי היא מבקשת שבית
המשפט יכריע בעתירה על בסיס כתבי הטענות.

לא ניתן כל הסבר לשינוי בגישת ב"כ העותר לעניין אופן ניהול הדיון והכרעה בעתירה. לא ניתן גם כל
הסבר מדוע לא נמסרה הודעה מראש לבית המשפט, דבר שחייב את התייצבות ב"כ שב"ס בבית
המשפט והערכות גורמים נוספים בשב"ס כדי לאפשר את השתתפות האסיר בדיון באמצעות מערכת
היוועדות חזותית, כמו גם הערכות בית המשפט לדיון.

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 יוני 2020

עת"א 20-04-35974 פריג(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

התנהלות זו גרמה לעיכוב מתן החלטה בעתירה, על כל המשתמע מכך לעניין זכויות האסיר ואפשרויותיו לשקול למצות הליכים כאלו ואחרים. כי הרי ניתן היה להשלים את הדיון על בסיס כתבי הטענות כבר לפני יותר מ 10 ימים. בנוסף, מדובר בהתנהלות שגרמה להתייצבות ב"כ צד (שב"ס) לדיון וביצוע פעולות הערכות הן מטעם בית המשפט והן בשב"ס תוך שימוש במשאבים ציבוריים מוגבלים.

יצוין בהקשר זה כי אפשרויות השימוש במערכות ההיוועדות החזיתית מוגבלות עקב מצאי מוגבל של מכשירים. גם זמן הדיון השיפוטי באולם בית המשפט מוגבל. קיום דיון בענינו של אסיר מסוים מחייב הקצאת משאבים של זמן שיפוטי ואמצעי היוועדות חזותית. בזמן שהוקצה, ובסופו של יום לא נוצל, ניתן היה לקדם ולקיים דיון בענינו של אסיר או עצור אחר, על כל המשתמע מכך.

בהחלטה שניתנה בסיומו של הדיון ביום 31.5.20 הבהרתי כי רק מהטעם שמדובר באסיר ובהעדר הבהרות מתאימות מב"כ העותר לא חייבתי את העותר בתשלום הוצאות לאוצר המדינה. עם זאת אדגיש כי במקרים מסוג זה ראוי לשקול חיוב בהוצאות, וכן, במקרים המתאימים ולאחר קבלת הבהרות מב"כ האסיר, גם פניה ללשכת עורכי הדין כדי שתיבחן את ההתנהלות בהיבטים משמעותיים.

מצאתי לנכון להבהיר את הנושא, לעתיד לבא.

המזכירות תעביר בדחיפות עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים וכן לעותר באמצעות שב"ס.

ניתנה היום, ט' סיוון תש"פ, 01 יוני 2020, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא